

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

א פריילעכן פסח

גליון חגיגי ומוגדל לכבוד חג הפסח

גליון לד

שנה יד

יוצא לאור על-ידי ועד 'חיילי בית דוד'

770 איסטערן פארקוויי - ברוקלין, נ.י.

שעבודתו של יהודי בענין הפסח,
סיום העבודה דזמן הגלות, עד לדילוג
וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של
מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין
ד"מצאתי דוד עבדי", גילוי בחי' היחידה,
"א משיח איד", שאז, כל עניניו הם
באופן של מציאה – "נמצא" דייקא,
ולא "נתברר" וכיו"ב, למעלה מענין של
בירורים כו', מכיון שנעשה אצלו גילוי
בחי' היחידה, "מצאתי דוד עבדי".

(משיחת ערב חה"פ תשמ"ח)

נערך ע"י:

ועד חיילי בית דוד

בית משיח, בית חיינו

770 איסטערן פארקווי, ברוקלין נ.י.

להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת

הדיוור בדוא"ל:

vaad770@gmail.com

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,
שלום וברכה!

לקראת שבת וחג הפסח הבעל"ט - הננו מוציאים לאור את הקובץ "א פריילעכען פסח" ובו:

• "ואם הפסח נמצא טריפה" - שיחה נפלאה מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בה מתעכב על קטע מנוסח סדר קרבן פסח, ומבאר איך כל מילה מבטאת וקשורה לענינו האמיתי של פסח - הגאולה האמיתית והשלימה.

• "רוח אצילית בפסח בלויבאוויטש" - יומן מרתק מכ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע המתאר את מאורעות ימי ההכנה לחג הפסח תרנ"א עת היותו בן 11 שנים, וכבר אז זכה לעמוד לימינו של אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ולהתחנך וללמוד מקרוב מהענינים הנשגבים שבפסח.

• "והיו מספרים כל אותו הלילה" - פנינים נבחרים מתוך ר"ד שנרשם ע"י השומעים, המשתתפים בעריכת הסדר אצל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, רובו ככולו של הדו שיח המובא כאן הינו בין גיסא דביה נשיאה - הרש"ג לבין הרבי. הדברים הובאו בספר המלך במסיבו (ח"ב).

• "גילויים נעלים - פסח תשנ"ג" - יומן אותנטי ומרגש מתחילת חג הפסח במחיצת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בשנת תשנ"ג.

ויהי רצון שתיכף ומיד ממש "מיסמך גאולה לגאולה", ומגאולת מצרים נבוא לגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ונעלה כולנו לירושלים עיר הקודש, "ושם נאכל מן הזבחים ומן הפסחים" בהתגלותו המיידית של כ"ק אד"ש מה"מ בגאולה האמיתית והשלימה אזי תהדהד בעולם כולו ההכרזה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד 'חיילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, י"ד ניסן - ערש"ק - ערב חג הפסח

תהא שנת עצמות ומהות - **שנת הקהל**

ק"ד שנה להולדת כ"ק אד"ש מה"מ וס"ו שנה לנשיאותו

”ואם הפסח נמצא טרפה לא עלה לו”

”שעבודתו של יהודי בענין הפסח, סיום העבודה דזמן הגלות, עד לדילוג וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין ד”מצאתי דוד עבדי”, גילוי בחי היחידה, ”א משיח איד”, שאז, כל עניניו הם באופן של מציאה – ”נמצא” דייקא, ולא ”נתברר” וכיו”ב, למעלה מענין של בירורים כו, מכיון שנעשה אצלו גילוי בחי היחידה, ”מצאתי דוד עבדי”

ביאור נפלא בנוסח סדר קרבן פסח ושייכותו לזמן הגאולה

ויובן בהקדים דיוק הלשון ”ואם הפסח נמצא טרפה לא עלה לו”:

לכאורה, הלשון הרגיל בכגון דא הוא ”אם הפסח נטרף (או נתברר שטרפה) לא יצא ידי חובתו”, ומדוע נאמר לשון בלתי רגיל, (א) ”אם הפסח נמצא טרפה”, לשון מציאה, (ב) ”לא עלה לו”, לשון עלי’?

ונקודת הביאור בזה שבלשון זה מרמזו מעמדו ומצבו של יהודי בסיום עבודת ההכנה לחג הפסח (ערב פסח לאחר חצות), כלומר, בסיום כללות מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות כהכנה לגאולה, כשעומד מוכן לצאת מן הגלות אל הגאולה (”מתניכם חגורים גו”), שמרגיש, שכל העילויים שהשיג ע”י עבודתו בזמן הגלות אינם בערך כלל למעמד ומצב דהגאולה, כדלקמן:

”הפסח נמצא טרפה”:

”פסח” - מלשון דילוג וקפיצה, כמ”ש ”מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות” – מורה על הדילוג והקפיצה מן הגלות אל הגאולה, דמכיון שכבר נסתיימה כללות העבודה דזמן הגלות, לכן, מוכן הוא לדלג ולקפוץ מן הגלות אל הגאולה.

”נמצא” - לשון מציאה – מורה על מעמד ומצב הקשור עם ביאת משיח צדקנו,

כמ"ש "מצאתי דוד עבדי", וכמארוז"ל "שלשה באים בהיסח הדעת"..¹ מציאה ומשיח כו".

ועפ"ז י"ל הפירוש "ואם) הפסח נמצא" – שעבודתו של יהודי בענין הפסח, סיום העבודה דומן הגלות, עד לדילוג וקפיצה אל הגאולה, היא באופן של מציאה, היינו, שמאיר אצלו הענין ד"מצאתי דוד עבדי", גילוי בחי' היחידה, "א משיח איד", שאז, כל עניניו הם באופן של מציאה – "נמצא" דייקא, ולא "נתברר" וכיו"ב, למעלה מענין של בירורים כו', מכיון שנעשה אצלו גילוי בחי' היחידה, "מצאתי דוד עבדי".

"ובשר בשדה טרפה" – מרמז על כללות ענין הגלות, שנמצאים בשדה שיש בו חיות טורפות, וצריך להזהר מהם, ולא עוד, אלא, שכדי שיהי' "פדה בשלום נפשי", צריך להיות ביטול מציאותם לגמרי, כמ"ש "והשבתי חי' רעה מן הארץ".

ובזה גופא – לא רק ביטול מציאותם, "מעבירן מן העולם", אלא יתירה מזה, "משביתן שלא יזיקו", היינו, שנשארת מציאותם של המזיקין, אלא שמתהפכים לטוב, ע"ד מ"ש הרמב"ם "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

ולכן, כשעבודתו של יהודי בסיום זמן הגלות, כשצריכים לדלג מן הגלות אל הגאולה ("פסח"), היא באופן שמאיר אצלו כבר הענין ד"מצאתי דוד עבדי" ("נמצא") אזי מרגיש שכל עניניו הם עדיין בגדר "טרפה" (מכיון שעדיין לא בטלה האפשרות

¹ ואין זה בסתירה לכך שנשיא דודנו "הרעיש" ללא הרף (געהאלטן אין איין שטורעמען) שיש לדרוש את הגאולה, "עד מתי", "מתי יבוא", "כלו כל הקיצין" "דאלאי גלות", וכו' וכו' - כי, הענין ד"היסח הדעת" הוא לגבי בחי' הדעת דלעיתיד לבוא.

ד"בשר בשדה טרפה", ע"י שלילת מציאות המזיקים והפיכתם לטוב).

ומוסיף, "לא עלה לו" - לשון עלי:

במשך העבודה בזמן הגלות היו ריבוי עליות, הן מצד העבודה באופן של אתעדל"ת, הן מצד המשכת וגילוי אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת, ועד לאתעדל"ע שאינה נמשכת ע"י אתעדל"ת, כי אם, ששריא באתר שלים.

ולאחרי כל העליות כו' - הרי, כשמשווים כל זה לגבי דרגתם של ישראל בזמן הגאולה [כימי צאתך מארץ מצרים, ועאכו"כ בגאולה העתידה, כאשר "נעשה לפניך .. כמצות רצונך", ובאופן תמידי, גאולה שאין אחרי' גלות, שלילת אפשרות דגלות לגמרי] - "כאפט מען זיך" ש"לא עלה לו", היינו, שאין זה ענין של עלי" (עלה" דייקא), מכיון שאין זה בערך כלל להעלי' האמיתית, בזמן הגאולה.

"עד שמביא אחר":

"אחר" - מורה על עבודה אחרת לגמרי, סדר העבודה דלעתיד לבוא.

וי"ל שמ"ש "מביא אחר" הו"ע נעלה יותר מה"אחר" שעליו אומרים בהגדה "אני הוא ולא אחר":

ה"אחר" שנזכר בהגדה קאי על דרגא נעלית ביותר, שכן, לאחרי שאומרים "אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני ולא השליח", מוסיפים גם "אני הוא ולא אחר", "אחר" שלמעלה גם מ"מלאך" "שרף" ו"שליח". וכידוע הפירוש ש"אחר" (דרגא הרביעית) קאי על עולם האצילות.

ואעפ"כ, שוללים הענין ד"אחר", "אני הוא ולא אחר", כי, גם עולם האצילות הוא בגדר ד"עולם", ולא עוד, אלא, שאפילו בגדרים ד"עולם" יש עולמות נעלים ממנו (עולמות הא"ס כו'), ועאכו"כ שעולם האצילות אינו בערך לדרגת האלקות שלמעלה לגמרי מגדר ד"עולם" - "אני הוא ולא אחר".

אמנם, מכיון שכאן (לא שוללים הענין ד"אחר", אלא אדרבה) נאמר "מביא אחר", עכצ"ל, ש"אחר" זה הוא למעלה מה"אחר" ששוללים ב"אני הוא ולא אחר".

ויתירה מזה י"ל - ש"מביא אחר" הוא למעלה גם מבחי' "אני (ולא אחר)", כביכול, כי, מזה גופא שיש צורך לשלול "אני הוא ולא אחר", מוכח, שגם בחי' "אני" היא

שעבודתו של
יהודי בענין
הפסח, סיום
העבודה דזמן
הגלות, עד
לדילוג וקפיצה
אל הגאולה,
היא באופן של
מציאה, היינו,
שמאיר אצלו
הענין ד"מצאתי
דוד עבדי"

עדיין בערך ל"אחר" שנשלל ("ולא אחר"), ולכן, "מביא אחר" קאי על בחינה אחרת לגמרי ב"אחר", "אחר" שאין לו שייכות וערך כלל (אפילו לא באופן של שלילה) לכל שאר הענינים.

. . ויה"ר - והוא העיקר - שמסיימים את ההכנה לצאת מן הגלות אל הגאולה, באופן ד"מתניכים חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", מתוך "חפזון", "כימי צאתך מארץ מצרים".

ואף שבגאולה העתידה נאמר "לא בחפזון תצאו", אלא "בשובה ונחת תושעון" - הרי, הענינים הטובים ד"חפזון יהיו גם בגאולה העתידה (ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז, ועד לדרגא שלמעלה מ"שאת" ו"עוז" לגמרי).

וראי' לדבר - שמזכירים יציאת מצרים גם לימות המשיח, מצד גודל העילוי שבעבודה באופן של אתכפא אפילו לגבי העבודה דאתהפכא, והרי, העבודה דאתכפא קשורה עם ענין ה"חפזון", כמבואר בהמשך וככה הנ"ל, ובכ"מ.

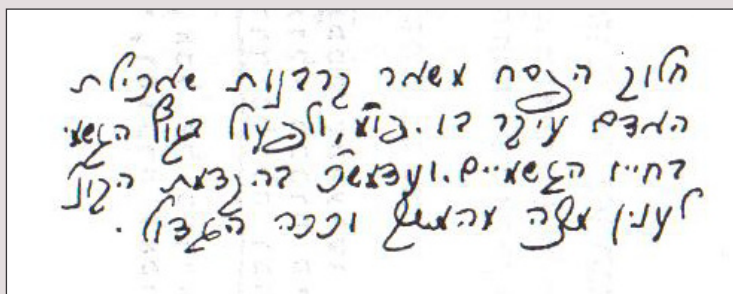
ועאכא"כ שההכנה לצאת מן הגלות אל הגאולה צ"ל באופן של "חפזון",

בפועל ובגלוי, כפי שמוכן ונראה גם לתינוקות (שצריכים להשתדל "שלא ישנו") ש"מתניכים חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", שעומדים מוכנים לצאת לדרך - מן הגלות אל הגאולה.

(משיחת ערב חה"פ תשמ"ח - התוועדויות ח"ג עמ' 72 ואילך)

קרבן פסח עיקרו בגשמיות

חלוק הפסח משאר קרבנות שאכילת האדם עיקר בו. פו"מ, ולפעול בגוף הגשמי בחייו הגשמיים. ועדמשי"כ בהקדמת הקונ' לענין מצה מהמשך וככה הגדול.

רוח אצילית בפסח בליובאוויטש

”רגשות הכנות שאילת הארבע קושיות והאור זך המתלונן על פני אבא קדישא, גרש השינה מעל עיני וחסדי השם לא תמנו גם אנכי יושב אצל השולחן כגדול, וכל פועל כרחץ, כרפס, יחץ, כיסוי הפת וגילוי הפת, אחיזת הכוס בפזמון והיא שעמדה, הולך אצלי כבקי ורגיל, וכל זה נותן לי כוח ועוז לעמוד בפני כוסף השינה. תודה לא־ל עליון החזקתי מעמד עד הקריאה הצוהלה לשנה הבאה בירושלים ותקוה טובה כי בעוד רגעים אחדים אישן, ואישן מתוך שמחה וטוב לב”

יומן מרתק מתקופת ילדותו של כ”ק אדמו”ר מוהרי”צ נ”ע

חג הפסח תרנ”א

• • •

חג הפסח מתקרב ובא, ותודה לא־ל כבר הנני בקי בהרבה דיני פסח בעל פה ויודע מקומם בשו”ע ולעת אפיית השמורה כבר הייתי מאחד המנצחים על מלאכת עבודה זו, ושמעתי מאחורי הפרגוד אשר השתתפותי גרמה נחת רוח לאבא, ומקוה הנני כי בערב פסח באפיית מצת מצוה אז אראה את כל כוחי.

כשלושה ימים לפני הפסח נדדה שנה מעיני, כל מחשבתי מסורה ונתונה בהרהור טוב על אודות הענינים העומדים על הפרק, שאיבת מים שלנו ביי”ג בין השמשות, הבדיקה, הסיום – מסכת מגילה בעל פה, אפיית מצת מצוה, אמירת הקרבן פסח.

גם בשנה העברה שנת תר”ן – לקחני אבא ללכת עמו לשאוב מים שלנו, לעמוד בעת ברכת הבדיקה, ואחרי כן לעזור לו בבדיקת חדרי הבית, ובהשכם בוקר בארבעה עשר לשמוע הסיום על מסכת זבחים.

אבל בשנה העברה הייתי רק משתתף בלבד, הלכתי לשאוב מים שלנו ולא ידעתי

פירוש, עמדת בעת ברכת הבדיקה ולא הבנתי חובתה, שמעתי את הסיום ולא בנתי לדעה מה זה, במה גדולה וקטנה פיגול ולינה, הנני רק זוכר גודל תמיהתי על אבא, אשר במשך זמן קצר כזה מחלוקת הש"ס ב"ט כסלו עד י"ד ניסן למד ק"נ דפים גמרא עם רש"י ותוספות.

בשנה ההיא, היא השנה הראשונה אשר בהיותי עסוק וטרוד בהפצעת אגוזים בשביל חרוסת זכר החמר, קראני אבא לחדרו וישאלני לאמר, הנה קודם התפלה אנו אומרים ריבון העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד במועדו כו' לכן יהי רצון כו' שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כו' מה פירושה של תפלה זו.

אנכי כפי מצב לימודי כבר ידעתי פירושן של התפלות המשניות ומזמורים כמעט על בוריין, ולזאת בנקל היה לי לתרגם תפלה זו עם כל פרטי הקרבנות הנאמרים בה.

בארבעה עשר בניסן – אומר לי אבא – היו מביאים קרבן פסח. כי שני מועדים המה, ב"ד בניסן הוא הבאת הפסח, ואכילתו בלילה, ליל החמש עשרה, ובחמשה עשר בניסן מועד צאתנו מגלות מצרים.

חיל מפלג המנחה, אשר על פי המורה שעות שלנו הוא משעת עשרים וחמשה רגעים על שעה השניה צהרים, ואנחנו אומרים דינו של הבאת קרבן זה אחרי תפלת המנחה שהיא במקום קרבן תמיד של בין הערביים.

ולמען אשר תדע פירוש הדברים, אלמד אתך את זה, ואחרי כן תחזור אותו בינך לבין עצמך פעם ושתיים, ואחרי מנחה תבוא אלי ונאמר יחדיו סדר הבאת קרבן הפסח.

ומדי דברי בזה, הנני לרשום כי כל השנים משנת תר"ן עד תרע"ט (מלבד שנת

תרס"א שהיה
בוועריסהאפען,
ושנת תרס"ז
שהיה
בליובאוויטש
ואני וב"ב יחיו
בוירצבורג) בכל
ערב פסח היה
קורא אותי לאמר
יחדיו הקרבן
פסח.

סדר ואופן

אמירתו הקרבן פסח, היה לובש כובע העגולה של יו"ט, ובגדי יו"ט, והיה חוגר עצמו בחגורתו, היה אומר בעמידה, עמד (בכל השנים) פניו לדרום והיה אומר בפנים צהובות, מדייק בכל מלה ותיבה ומפלפל בדינו, ומשנת תרנ"ו והלאה היה מבאר בו איזה ענין ע"ד חסידות ומשנת תרס"ח והלאה היה מבאר בו גם ע"ד הקבלה.

אבל בשנה זו – תרנ"א – יודע הנני עניני שאיבת מים וזמנה בדיוק, כן ענין הבדיקה ובפרט הסיום, אמת הדבר כי כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות אבל יודע אני מה שלמדתי וכמה נחת רוח יהיה לאבא כאשר אלמוד לפניו העמוד האחרון ואבאר קריאה בתורה, ברכת התורה, הגבה, גלילה ואופנם.

עוד לא האיר השחר ואני כבר נטלתי ידי, ואתלבש ואלך בחדרי אנה ואנה, ועלי עוד לחכות יותר על שעה כי רגיל הוא אבא לקום בערב פסח בשעה החמישית בקר. מלאכת היום עברה בשלום ובהצלחה גדולה, לא מיבעי הסיום שהיה בהצטיינות רבה, אלא גם באפיית מצת מצוה הבאתי תועלת רבה, פעם עמדתי אצל התנור להחליף המוט, פעם עמדתי במקום חלוקת הבצק, בדרך כלל נצחתי על המלאכה, והייתי מתכוון למלאות מקום החסר.

גם אמירת הקרבן פסח בשנה זו נשתנה היא משנה העברה, כזקן ורגיל עמדתי לימין אבא כאשר עמדתי בשנה העברה, אבל נוסף לזה יודע הנני דיני וסדרי הקרבן פסח ממקורם ממשניות פסחים שהנני בקי בעל פה.

בית הכנסת כולו מאיר, מנורה חדשה הביא אחד המתפללים, אשר כל השנה הוא דר בערים הגדולות פטרבורג מוסקבה, כי בעל משרה הוא אצל השר הנודע פאליקוב, ורק שתי פעמים בשנה בא הביתה, על חודש תשרי, ועל חג הפסח, ובשנה זו הביא מתנה לבית הכנסת מנורה תלויה בשרשרות מוזהבות.

בית הכנסת קירותיו מלובנים וזכוכית חלונותיו מבריקות, גם הספסלים נקיים, על שולחן הקריאה מונחת מפת משי אדומה, ארון הקודש מכוסה בפרוכת ירוקה אדמדמת, העמוד מכוסה במפה קטנה אדומה מרוקמת משי, מעשי ידי כבוד אמי מורתי הרבנית תי" מצויירת בכותל המערבי באמצע, ובאמצע פינותיו קבר רחל אמנו, קבר שמואל הנביא, קברי מלכי בית דוד וקברו של רשב"י נ"ע, גם אלונטית לבנה תחובה בטבעת אצל פתח המבוא, והמנורות מאירות.

רוח אצילות שורה בכל פינות בית אלקים, ולעומתה גם פני הבעלי בתים מאירות ההמה, בפנית צפון יושב לו זלמן לייב הזקן וסביבו עומדים חבורת אנשים והוא מספר

יושב הרב דוד,
ר' משולם, ר'
ניסן המלמד, ר'
שלום המלמד
ומדברים בעניני
דיומא, מפלפלים
בהלכות פסח,
ולולי עיפותי
הייתי יכול
ליטול חלק
בשיחתם,

מזכרונותיו מימי קדם, לא רחוק ממנו יושב לו יצחק שאול השקן ומספר הנפלאות מן מלחמת התורכים, אצל שולחן הקריאה עומד לו בערע השמש ומדבר עם יצחק גרשון החזן, ומסביב להם קבוצת אנשים אוהבי זמרה, ויצחק גרשון מתפאר כי גם ניסע בעלזער היה מתפלא על הדרת קולו.

בכותל הדרומי יושב לו זלמן מונקעש ומשיח עם ישעיה קאסטיער, זלמן זה מספר מגדולותיו של אבי אביו ברפואה, וישעיה מספר גדולותיו של אבי אמו זקנתו אשר היה בעל חשבון נפלא עד כי על אצבעות ידיו יכול היה לספור עד עשרת אלפים בשתי שעות, ועליהם עומדים זלמן בעשעס וזלמן החרש ומתפעלים במאד.

בקרן זוית דרומית מערבית אצל השעון הישן יושב לו החסיד ר' חנוך הענדל נ"ע, החסיד ר' שמואל חיים הפולני נ"ע, ומשיחים בעניני חסידות בקדושת לילה זה, ועליהם עומדים ר' זלמן דעם פעטער לייבעלעס, ר' שלמה חיים שו"ב ועוד איזה אנשים, והחסיד ר' אבא הישיש יושב ושותק, שומע ומקשיב וכפעם בפעם ישא עיניו למרום.

[ר' אבא זה הוא איש בן שמונים ודאי, יליד צאסניק ובנערותו היה מלמד בעירו. בילדותו ראה שתי פעמים את הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי, נטל חלק גדול במחלוקת סטראשעלע בשנת תקצ"ה-ת"ר והיה בין המנצחים, היה בקי בספרי אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי ו"לקוטי תורה", כל ימי רבנו היה בא לליובאוויטש רגלי פעם בשתי שנים, בשנת תרל"ה עזב את המלמדות ונעשה תושב ליובאוויטש, היה משכיל בדא"ח וכותב דרושים לעצמו והיה מונע עצמו מדיבור בכלל, כל היום היה יושב בבית הכנסת מתפלל לומד וכותב.]

בכותל המזרחי מן ארון הקודש לצד צפון יושב הרב דוד, ר' משולם, ר' ניסן המלמד, ר' שלום המלמד ומדברים בענינא דיומא, מפלפלים בהלכות פסח, ולולי עיפותי הייתי יכול ליטול חלק בשיחתם, אבל מרגיש הנני כי השינה תסגיר את עיני ומתחיל הנני לירא שלא יקרני אסון שינה וחרדה קלה עוברת בי, רגעים והמזרח הדרומי מתמלא, כבר באו דודי רז"א, דודי רמ"מ ובא מועד התפלה והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא.

בכותל המזרחי מן ארון הקודש לצד צפון יושב הרב דוד, ר' משולם, ר' ניסן המלמד, ר' שלום המלמד ומדברים בענינא דיומא, מפלפלים בהלכות פסח, ולולי עיפותי הייתי יכול ליטול חלק בשיחתם, אבל מרגיש הנני כי השינה תסגיר את עיני ומתחיל הנני לירא שלא יקרני אסון שינה וחרדה קלה עוברת בי, רגעים והמזרח הדרומי מתמלא, כבר באו דודי רז"א, דודי רמ"מ ובא מועד התפלה והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא.

התפלה נגמרת, הרב ובעלי הבתים כולם נוהרים למזרח הדרומי לברך בברכת יומא טבא כולם לבושים בלבושי יו"ט ופניהם מאירות, ומתחילים לצאת, ועברה שעה אחת וכולנו יושבים בבית כבוד אמי זקנתי הרבנית הצדקנית נ"ע ומעריכים את הסדר.

רגשות הכנת שאילת הארבע קושיות והאור זך המתלונן על פני אבא קדישא, גרש השינה מעל עיני וחסדי השם לא תמנו גם אנכי יושב אצל השולחן כגדול, וכל פועל כרחץ, כרפס, יחץ, כיסוי הפת וגילוי הפת, אחיות הכוס בפזמון והיא שעמדה, הולך אצלי כבקי ורגיל, וכל זה נותן לי כוח ועוז לעמוד בפני כוסף השינה.

תודה לא-ל עליון החזקתי מעמד עד הקריאה הצוהלה לשנה הבאה בירושלים ותקוה טובה כי בעוד רגעים אחדים אישן, ואישן מתוך שמחה וטוב לב.

כימים אחדים עברו ימי החג ויתחילו ימי העבודה, ימי הלימוד, רשמי ימי החג וקירובו של אבא פעלו עלי רושם טוב במאד ואותותם הוכרו בהתמדת לימודי.

כה עברו הששה שבועות עד חג העצרת, ויו"ט זה הוא הראשון בימי חיי אשר הנני ער כל הלילה, ואומר תיקון ליל שבועות ובאשמורת הבקר גם אנכי בין באי בית הטבילה, לא אכחד כי גם בליל שביעי של פסח התאווייתי להיות ער כל הלילה, אבל אונס השינה גבר עלי, לא כן בליל שבועות, כי אנכי גברתי ונצחתי את השינה.

**סדר ואופן
אמירתו הקרבן
פסח, היה לובש
כובע העגולה
של יו"ט, ובגדי
יו"ט, והיה חוגר
עצמו בחגורתו,
היה אומר
בעמידה, עמד
(בכל השנים)
פניו לדרום והיה
אומר בפנים
צהובות**

מפני המצב הדחוק לא היה שום אפשרות אשר אבא יסע לאחד המקומות בשביל הטבת בריאותו, ולזאת בחר בזה לנסוע על משך ימי השבוע ליער מאזינקעס, אשר על זה הכריח הרופא באגוראדסקי.

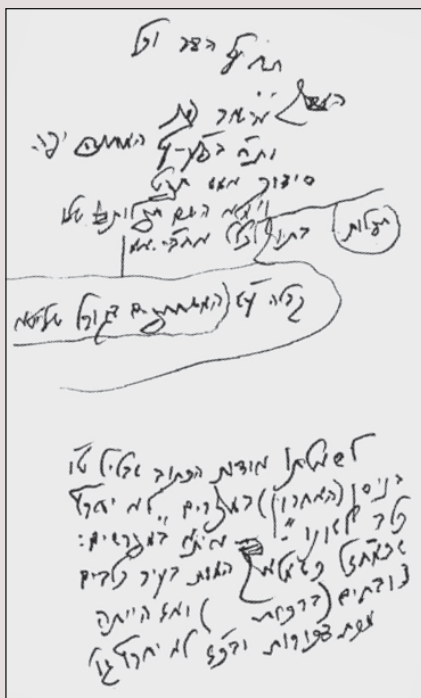
על ידי השתלשלות כל הענינים האמורים עד כה, אופן הנהגתי והתמדת לימודי, וקירובו של אבא – איפוא לא יפלא אם אבא חפץ לקחת אותי אתו עמו בנסיעתו למאזינקעס.

גם לא יפלא על תשוקתי לנסיעה כזו, מלבד זה שבימים ההם אהיה עם אבא, הלא אוכל להתפאר לפני חברי, אשר כבר הוכרה והוסכמה דמות תבניתו הרוחני של אבא בתור אדם המעלה, ואם כן איפוא מאד חרה לי על מלמדי ר' ניסן ז"ל, אשר מנע אותי מקירוב גדול הלזה.

(לקוטי דיבורים לה"ק חלק ד' עמ' 921 ואילך)

"לא יחרץ כלב לשונו" בט"ו בניסן

ת"ח על הבר[כות] וכל המברך . . [מתברך בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר]

אישור פ"נ ות"ח בפ"ע
[=בפני-עצמו] - על המתנה יפה
סידור אמש[טרדם, שנת] תפט

וימלא השם תפלות שלו בתוך
תפלות כלל אחב"י [=אחינו בית
ישראל]. אמן

קבלה ע"ש המשתתפים בגורל
שליט"א

לשאלתו אודות הכתוב שבלייל
ט"ו בניסן (האחרון) במצרים
"לא יחרץ כלב לשונו". איתא
במפרשים: שכמחז"ל כשמלאך
המות בעיר הכלבים נובחים
(ברכות) ואז היתה מכת בכורות
ובכ"ז לא יחרץ גר

"והיו מספרים כל אותו הלילה"

"במעשה דר"א וכו' מסובין בבני ברק – הסיום הוא "עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית", ומבואר בחסידות שאמרו לרבותיהם שהגיעו לדרגת יחודא-עילאה. לכאורה, לשם מה היו צריכים להודיע זאת לרבותיהם – הרי כל ענין זה קיבלו הם ע"י רבותיהם, א"כ, בהכרח שרבותיהם ידעו על-כך?"

פנינים מרשימות הדברים שנאמרו במהלך ליל הסדר (ב) במחיצת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשנת תש"ל

ד' קושיות כנגד ד' עולמות, איך שייך לשאול על אצילות

רש"ג: מבואר בכ"מ כי ד' הקושיות מכוונות כנגד ד' העולמות ושאל אחד: (א) מהו ענין השאלות בליל הסדר? (ב) בכלל, איך שייך ענין הקושיות כאשר קושיא הא' מכוונת כנגד אצילות והרי על אצ"י נאמר "לא יגורך רע" ו"לית תמן לא קושיא כו"?"

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לי קשה קושיא גדולה מאלו: האריז"ל מסתפק כמה ספיקות בענין (מצה? שזהו"ע) עתיק (היינו, שהיו לו כמה ספיקות באיזה ענינים איך שהם בעתיק), וזאת, למרות ששם הוי' הוא שם ודאי, ואס"כ, כל-שכן ענין המצה ובכ"ז הסתפק!

בנוגע לשאלה איך שייך ענין הקושיות כו' באמת אין אלו קושיות אלא שאלות.

רש"ג: הלא אומרים "טאטע איך וועל בא דיר פרעגין פיר קשיות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: (א) זהו ב'ארגון. (ב) באמת אין השאלות וכו' באצילות (שאלה הא') – אלא כנגד אצילות והוא ענין אצילות דלעומת-זה, דכמו שיש אצ"י בקדושה כמו"כ יש אצ"י דלעו"ז.

בנוגע לשאלה הא' – מהו ענין השאלות בליל הסדר י"ל הביאור בזה: מאחר שבליל הפסח הרי ישנו גילוי גדול "במורא גדול", הרי דרושה עבודת המטה, כי בלא"ה יהי "נהמא דכיסופא".

**כל שלא אמר
שלשה דברים
אלו בפסח לא
יצא ידי חובתו
כו"ל לכאורה,
מדוע נאמרו
הדברים באופן
(ולשון) של
שלילה "כל
שלא אמר כו",
ולא באופן של
חיוב שיש מעלה
באמירת שלשה
דברים אלו כו"**

ובנוגע למה שהוזכר לעיל (בענין עתיק) ה"עץ חיים" – הנה זהו מאחר שעל כל ענין ישנה שאלה, וכמובא בספרי פולין (בחסידות חב"ד לא ראיתי לע"ע שמביאים זאת) בשם הבעש"ט שאמר שאפי' יאמרו לו כל פשט שבעולם וחריפות בגמרא ופוסקים ישאל עליהם שאלה. ועל כל שאלה שישאלוהו יוכל לומר תירוק.

והענין הוא דהתורה נשתלשלה מעולם לעולם ובכל עולם הוא בפנים אחרות, ובכל עולם ממטה למעלה לפי הפנים שיש לה באותו העולם מוכרח להיות לה איזה חסרון. ובעולם שלמעלה הימנו לא קשה שאלה זו וישנה שאלה אחרת. ובד בבד בעולם עליון יותר, ישנו תירוק לשאלה הנשאלת בעולם שלמטה הימנו. כלומר, הי' באפשרותו להביא בנוגע לכל ענין שבעולם ראי' והוכחה מעולם שלמעלה הימנו, והי' ביכלתו לשאול על כך מעולם נעלה יותר.

עד שבאו תלמידיהם ואמרו שהגיעו ל"יחודא עילאה"

רש"ג: במעשה דר"א וכו' מסובין בבני ברק – הסיום הוא "עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית", ומבואר בחסידות שאמרו לרבותיהם שהגיעו לדרגת יחודא-עילאה.

לכאורה, לשם מה היו צריכים להודיע זאת לרבותיהם – הרי כל ענין זה קיבלו הם ע"י רבותיהם, א"כ, בהכרח שרבותיהם ידעו על-כך?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: (א) אפי' את"ל שרבותיהם ידעו עד"ז – הם מצדם היו צריכים להודיעם. (ב) נוסף על כן: יכול להיות שאעפ"י שרבותיהם המשיכו להם דרגה זו ודחו"ע – בכל זאת לא נתקבל זה אצל התלמידים - שהרי על "בעל בחירה" אף אחד אינו יכול להיות בעל-הבית ואפי' הקב"ה, כביכול, גם אינו בעה"ב על-כך ("דער אויבערשטער כביכול איז אויך קיין בעה"ב ניט").

רש"ג: מהו המעלה בפסח שדוקא אז הגיעו לדרגת יחודא-עילאה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כי אז נמשך ענין יחו"ע.

מיכלא דמיהמנותא ודאסוותא

רש"ג: כתוב בהגדה שבליל הא' הו"ע מיכלא דמיהמנותא ובליל הב' הו"ע מיכלא דאסוותא מהו הסדר בזה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מובא בשם אדמו"ר האמצעי שמקדימים ענין האמונה, שכן, ע"י האמונה נפעל שאין צריך מלכתחילה לרפואה וכפי' הפשוט במ"ש "כי אני הוי' רופאך", שכאשר ישנו ה"אני הוי'" ממילא נעשה "רופאך" ואין צורך לכתחילה לרפוא.

ר' זלמן טייביל: מה שייך הענין ד"מיכלא דמיהמנותא" הרי ישראל מאמינים בני מאמינים הם?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הביאור בזה ובהקדים:

מובא בכ"מ שלעתיד לבוא יהי' ענין אמונה באלוקות. לכאורה הרי אז יהי' הראי' באלקות בגלוי "וראו כל בשר גר" "ולא יכנף עוד מורידך, כלומר ראי'.

אלא, הביאור בזה הוא:

לגבי המדרגה דאמונה עכשיו יהי' ראי' משא"כ לגבי המדרגה עליונה יותר - יהי' ענין האמונה. דלכל מדרגה איזה שתהי' יש ענין נעלה ממנו שלגבי הו"ע אמונה, וכו' כ' בנדר"ד.

ולכן, אילו
היו הדברים
נאמרים
בלשון אחר
– הי' מקום
לפרשו כציווי,
חיוב (שאינו
מעכב), "הידור
מצוה" וכיו"ב
– ומטעם זה
נאמרו הדברים
באופן דשלילה

שאלת החכם

רש"ג: "חכם מה הוא אומר וכו' אשר צוה ה"א אתכם" – לכאורה, לשאלה זו אין כל קשר לסדר שהרי השאלה היא כללית "מה העדות וכו' אשר צוה וכו' אתכם"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הרי יושב הוא ליד השולחן בשעת הסדר, וממילא שאלתו היא על כל עניני הסדר [וכפי שמוכח ג"כ ממה שמוסיף בשאלתו תיבת "אתכם" שהכוונה היא כפי שאתם נמצאים עתה] וראי' לדבר מן התשובה שמשיבים לו "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן"!

שופכים מהכוס ואין מכניסים האצבע

רש"ג: מדוע שופכים מהכוס ואין נוטלים באצבע באמירת י' המכות וכו'?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: טעם השפיכה הוא כדי שהקליפות לא יינקו מהמלכות

(שהו"ע כו"ס), והשפיכה באצבע כבר אינה שפיכה מהכוס - כל זה הוא עפ"י דא"ח.

ועפ"י פשוט י"ל שזהו ממדת דרך-ארץ: כיון שעושים ברכה על הכוס, א"כ, אין ראוי שיפגמוהו ע"י הכנסת אצבע לתוכו וכיו"ב.

רש"ג: א"כ, אסור לעשות כן?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: איני רוצה לומר שאסור, כיון: (א) שיהודים רבים נוהגים כן, (ב) זה גופא שאדה"ז צריך לשלול זאת - מהווה הוכחה שיש סברא כזו.

כל שלא אמר וכו' באופן של שלילה ולא חיוב

רש"ג: אי' בחז"ל ואומרים זאת בהגדה "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו כו'" - לכאורה, מדוע נאמרו הדברים באופן (ולשון) של שלילה "כל שלא אמר כו'", ולא באופן של חיוב שיש מעלה באמירת שלשה דברים אלו כו'?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בתורה ישנם כמה סוגים של מצוות ועשיות: ציוויים, חיובים, דינים, ענינים שהם לעיכובא.

ולכן, אילו היו הדברים נאמרים בלשון אחר - הי' מקום לפרשו כציווי, חיוב (שאינו מעכב), "הידור מצוה" וכיו"ב - ומטעם זה נאמרו הדברים באופן דשלילה לעיכובא "כל שלא אמר .. לא יצא ידי חובתו.

זמן אחיזת הכוס אצל הרבי

רש"ג: בהגדה כתוב שצריך לאחוז את הכוס עד סיום ברכת "אשר גאלנו",

ומדוע כ"ק אדמו"ר שליט"א אינו נוהג כך?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר, וקרוב לודאי שכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – וכן איתא גם ב"ספר המנהגים".

רש"ג: בשו"ע כתוב לאחוז הכוס עד סיום ברכת "גאל ישראל"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אה"נ, אמנם לא נהגו כן. והחידוש הוא שאין זה רק היפך מ"ש בשו"ע אלא שזהו גם היפך מ"ש אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעצמו בהגה"ה, ולפועל, לא נהג כן!

טעות דפוס בהגדה

רש"ג: בהגדה של פסח בה אנו משתמשים (בהוצאת קה"ת) הרי "מצה זו שאנו אוכלים" ה"זו" בחולם, ואילו בסידור אדמו"ר הזקן ה"זו" בקבוץ?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זהו טעות הדפוס!

השימוש בסכין ובמזלג

רש"ג: כמדומה שהבחנתי שכ"ק אדמו"ר שליט"א נוהג שלא להשתמש בסכין במשך כל ימי חג-הפסח. - מהו טעם הדבר?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: פשוט אין בשביל מה להשתמש בו, ובאמת משתמש אני בסכין לכרפס ולחרוסת.

ואם הי' טעם שלא להשתמש בסכין – מהו ההבדל בין פסח לשאר ימים-טובים?!

רש"ג: האם יש להשתמש בסכין בשעת הסעודה?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר החשיב מאד את הרה"צ וכו' בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש והוא (הרה"צ הנ"ל) נהג לקשר כל ענין ברמזים, יחודים וכיו"ב, וגם על ענין זה דאכילה בסכין הוא כותב רמז ממש בזהר "נהמא אפום חרבא ליכול", וכאשר אוכלים עם סכין זה מזכיר עד"ז והרי א"א ללכת בכל פעם לאיש חיל ליטול חרבו, וע"י השימוש בסכין נזכרים בזה.

רש"ג: כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לא השתמש במזלג בחג-הפסח, ואיך נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר?

לאחרונה

נפוצה "אופנה" ("מאדע")

שאוכלים בשתי מזלגות, ורוצים להראות שהם אנשים מודרניים ("מאדערנע מענטשען")

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר השתמש במזלג בחג-הפסח, ואצל כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע היו שנים שהשתמש בכף בלבד בשעת האכילה, והיתה מגבת מונחת על כתפו, ואחרי כל פעם שהכניס הכף לפיו הי' מנגבה. הטעם לכך שלא השתמש במזלג – הי בשל הקושי לנקות בין שיני המזלג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין זה הוראה לרבים: אאמו"ר ז"ל הי' אוכל בשני ידיו רק בסעודת ערב יום הכיפורים, משא"כ בכל השנה כולה.

שאלתיו לטעם הדבר? וענני משום שבאכילת ערב יוהכ"פ ישנו ענין מיוחד ד"כל האוכל ושותה בתשיעי כר כאילו התענה תשיעי ועשירי" לכן יש ענין לאכול ולהשתמש בשתי ידיים בסעודת עיוכ"פ, משא"כ בכל השנה.

אמנם לא נהגו
כן. והחידוש
הוא שאין זה
רק היפך מ"ש
בשו"ע אלא
שזהו גם היפך
מ"ש אדמו"ר
(מהורש"ב) נ"ע
בעצמו בהגה"ה,
ולפועל, לא נהג
כן!

רש"ג: מה הפי' השתמש בשתי ידיו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אכל עם מזלג, אמנם החזיק בו בשתי ידיו.

רש"ג: איך אכל, בלא סכין?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: את מה שהי' צריך לחתוך - חתך קודם, "ואח"כ אכל ללא סכין. ולכן גם אני נוהג כך ואיני אוכל אלא ביד א' [אילו הי' אפשרות להחזיק את הסכין ואת המזלג ביד אחת, הייתי אולי עושה כך], אולם אין זו הוראה לרבים! לאחרונה נפוצה "אופנה" ("מאדע") שאוכלים בשתי מזלגות, ורוצים להראות שהם אנשים מודרנים ("מאדערנע מענטשען").

והרי הנהגתי שלא להשתמש בסכין הוא הנהגה

פרטית אישית ("פערזענלעכע הנהגה"), ענין של כיבוד-אב שמחוייבים בזה לא רק בחייו כ"א גם לאחר-זה, ומכיון שלאאמו"ר היתה זו הנהגה טובה - הרי טובה היא גם עבורי ("און וויבאלד אז פאר אים איז דאס געווען א גוטע הנהגה איז דאס פאר מיר אויך גוט").

ובנוגע לרבים הרי, לפענ"ד, דבר טוב ונכון הוא להשתמש בסכין כדי להזכיר את הענין ד"נהמא אפום חרבא ליכול". [פנה לרי"כ ואמר לו] זהו לשון בזהר ("דאס איז א לשון אין זהר"), ופירושו: שעת אכילה היא בדומה לחרב בעל פיפיות ("שארפיגער") והיא כשעת מלחמה.

פתיחת הדלת לא רק לאלהו..

כאשר הלכו לפתוח את הדלת לאלהו הנביא (שמע כ"ק אדמו"ר שליט"א שישנם שרצו להכנס, ולא רצו להכניסם ו)אמר:

הניחו להם להכנס – שיכניסום, כאן זה או "גדלות-שני", או "צמצום הכי גדול" ("לאזט זיי אריין – זאל מען אריינלאזן, דא איז אדער גדלות שני, אדער צמצום הכי גדול").

אח"כ אמר: שיפתחו את הדלת ("זאל מען עפענען די טיר"). כשחזר פותח הדלת לאלהו, שאל אותו כ"ק אדמו"ר שליט"א: אתה פתחת את הדלת ("דו האסט געפענט די טיר")? השיב: כן.

אמר לו בחיוד: אין כוונתי רק עבור אליהו הנביא ("איך מיינ ניט נאר פאר אליהו הנביא").

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ח עמ קצד)

גילויים נעלים פסח תשנ"ג

"בידו הק' אחז את ההגדה (הרגילה, שהיא גדולה יחסית) כשהוא משעין אותה על כתפו. משהגיע לפתח 770 הרים עיניו כלפי מעלה, סקר לרגע את הקהל והחל לומר את "שפוך חמתך" כעבור כמחצית הדקה סיים, שוב הרים עיניו כלפי מעלה וסקר את הקהל שהחל לבגן "יחי", עודד את השירה"

יומן מאורעות ערב פסח וליל א' דחג הפסח - תשנ"ג

יום שני י"ד ניסן - ערב חג הפסח

בשעה 11:30 ירד כ"ק אד"ש מה"מ דרך המעלית אל מרתף הבנין, כמידי שנה, במקום הבוילער, לשריפת החמץ. כ"ק אד"ש מה"מ ישב אל מול הבוילער ובסמוך אליו. המזכיר שאל את כ"ק אד"ש מה"מ האם ברצונו לזרוק את החמץ. כ"ק אד"ש מה"מ הצביע לעבר המשב"ק הרב גאנצבורג, והלה זרק את החמץ אל האש. שאר הנוכחים זרקו אף הם את החמץ. במקום נכחו, המזכירים, הריל"ג, הריב"ק, הרחי"ק, המשב"ק הרשב"ג, הרמ"ק. וכן הר"י, והצלם הרחב"ה.

כעבור שניות ספורות סימן כ"ק אד"ש מה"מ בידו שיהפכו את החמץ ואמנם הפכוהו בעזרת מקל כדי שישרף היטב. אחר כך הגיש הריל"ג לכ"ק אד"ש מה"מ את הדף לאמירת "כל חמירא", וכ"ק אד"ש מה"מ אחזו בידו ואמר בפיו הק', ומשסיים חזר לחדרו הק', כל הנ"ל נמשך 2-3 דקות.

בשעה 10:30 עברה הלווייתה של הילדה דבורה לאה הולצברג ע"ה.

בחצות היום, בשעה 1:00 לערך, החלה אפיית המצות של כ"ק אד"ש מה"מ.

באפיה השתתפו כל אלו שעלו בגורל וכל אשר נדבה רוחו. השנה האחראים על אפיית מצות התמימים הם התמימים ברוך סלונים ומענדל קליין, ויחד עם האחים הרה"ח ר' שניאור זלמן שי' והרה"ח ר' ישראל שי' לאבקאווסקי הכינו את הכל כדי

שהכל יתנהל בתכלית השלימות וההידור. המצות שנאפו היום נעשו במיוחד בצורה שיהיו דקות יותר וקלות לאכילה, בהתחשב בעובדה שהמצות נאפות עבור כ"ק אד"ש מה"מ.

כעבור כמחצית השעה נודע אודות תפילת המנחה, וכעבור 10 דק' נכנס כ"ק אד"ש מה"מ לחדר המיוחד. בסיום התפלה יצא כ"ק אד"ש מה"מ אל המרפסת ושהה בה שתי דקות ומחצה, ועודד את השירה. [יצויין כי מאז י"א בניסן פני כ"ק אד"ש מה"מ מאירות יותר ועידודיו חזקים יותר. כ"ק אד"ש מה"מ אף נראה "אויפגעלייגט"]. לסיום סימן בידו הק' לסגירת הוילון. השעה היתה 1:55.

אפיית המצות נמשכה עד לשעה 4:30 לערך, ובשעה 4:50 הגיעה ל-770 כמות של 180 פאונט כשמרביתם מחולקים לעורכי הסדרים הציבוריים וכו'.

ב-770 למטה כבר המתינו מאות מתושבי השכונה לעת חלוקת המצות ע"י חברי הכולל כמידי שנה. עדיין לא הי' ברור האם כ"ק אד"ש מה"מ יחלק בעצמו לחברי הכולל. מחמת הספק המתינו בצפיפות ליד הדלת הצדדית (המשמשת לכניסה ויציאה לאוהל) רבים מעורכי הסדרים וגם שלוחים וחברי הכולל כדי לקבל את המצות. המצות שהובאו הונחו על השולחן בחדר המיוחד, ולאחר שהכל הי' ערוך ומסודר נכנס הריל"ג אל הקודש פנימה ושאל את כ"ק אד"ש מה"מ בהנוגע להפרשת חלה וכ"ק אד"ש מה"מ הסכים ויצא אל החדר המיוחד להפרשת חלה.

כ"ק אד"ש מה"מ הוציא מכל קופסה וקופסה חבילה אחת של פאונט כשלפנ"כ בירך את הברכה. קרע כל חבילה וחבילה. והוציא מכל חבילה חתיכה והכניסה בתוך שקית ניר שאחזו הריל"ג. אחר כך שאל הריל"ג האם כ"ק אד"ש מה"מ יחלק כמידי שנה לשלוחים את המצות. כ"ק אד"ש מה"מ הסכים מיד. הריל"ג שאל: אולי למען הסדר - שיוכלו להכנס ולצאת - זה יהי' ליד פתח חדרו של הרבי. הרבי הסכים, וחזר לחדרו.

כ"ק אד"ש מה"מ ישב על פתח חדרו, ובוה אחר זה עברו מקבלי המצות. תחילה עברו השלוחים ועורכי הסדרים. חבילות של פאונט הונחו על השולחן, וכ"ק אד"ש מה"מ הרימם מהשולחן ונתן לכל אחד ואחד. אחדים קיבלו 2 חבילות.

**תחילה עברו
השלוחים
ועורכי הסדרים.
חבילות של
פאונט הונחו
על השולחן,
וכ"ק אד"ש
מה"מ הרימם
מהשולחן ונתן
לכל אחד ואחד.**

כ"ק אד"ש מה"מ היה כל העת במאור פנים מיוחד והביט בחזקה על כל אחד ואחד מהעוברים. בהמשך נתן הריל"ג כל חבילה לכ"ק אד"ש מה"מ וכ"ק אד"ש מה"מ

נתן לכולם. כשסיימו הכל לעבור שאל הר"ל ג אודות אלו המקבלים מידי שנה מצות יחידות מהרבי האם הרבי יחלק להם עכשיו או בלילה. כ"ק אד"ש מה"מ הניד לחיוב שיחלק עתה, ואז עברו אלו שעסקו במלאכת אפיית המצות, אלו המקבלים מידי שנה לסיבות שונות, וכן חברי המזכירות. הר"ל ג מסר לכ"ק אד"ש מה"מ את המצות וכ"ק אד"ש מה"מ נתן לכל אחד ואחד.

הרב ישראל שמעון שי' קלמנסון הביא ארגו יין לכ"ק אד"ש מה"מ וכ"ק אד"ש מה"מ הניד לו בראשו הק' ונתן לו מצה. כשעבר הת' יוסף יצחק שי' הלברשטאם אמר המשב"ק ש.ב.ג. ער האט שטארק געהאלפ'ן. כ"ק אד"ש מה"מ אמר בפיו משהו והניד בראשו ונתן לו מצה. החלוקה נמשכה כ-7 דקות מ-5:06 עד 5:13.

**שמחת הציבור
היתה רבה על
שזכו לקבל
מכ"ק אד"ש
מה"מ בעצמו את
המצות. [יצויין
כי זה הדבר
הראשון שזוכים
לקבל מידי כ"ק
אד"ש מה"מ מאז
ז"ך אד"ר].**

כשהסתיימה חלוקת המצות לכל המקורבים, הודיע הר"ל ג לכ"ק אד"ש מה"מ "דאס איז אלעס". הזיזו את השולחן, וכ"ק אד"ש מה"מ עמד להיכנס בחזרה לחדרו, אלא שלפתע נשמעו בחלל החדר דפיקות שהגיעו מכיוון דלת ג"ע התחתון. כ"ק אד"ש מה"מ המתין עד שפתחו הדלת, ובעד הדלת נכנס הרה"ח ר' שניאור זלמן שי' גורארי' וכ"ק אד"ש מה"מ נתן לו מצה.

ב-770 התאסף קהל עצום לקבלת המצות שכ"ק אד"ש מה"מ נתן, ומשלא הספיקו הוציא הר"ל ג עוד כמה חבילות, אך הם כמובן לא היו מידי כ"ק אד"ש מה"מ.

שמחת הציבור היתה רבה על שזכו לקבל מכ"ק אד"ש מה"מ בעצמו את המצות. [יצויין כי זה הדבר הראשון שזוכים לקבל מידי כ"ק אד"ש מה"מ מאז ז"ך אד"ר].

'יודעי דבר' יצינו את היום הזה כא' הימים הגדולים מאז כ"ז אד"ר, מאחר והתרחשו בו דברים דראסטיים כמו - מכירת החמץ אתמול, ביעור חמץ היום ע"י כ"ק אד"ש מה"מ, והפרשת חלה (שבפעם הקודמת - ב' ניסן - שלל כ"ק אד"ש מה"מ) ובעיקר חלוקת המצה בידו הק'.

הקהל הלך בשמחה רבה לערוך את ההכנות האחרונות לחג.

הקהל ששמע על כל החידושים המיוחדים של ערב פסח זה היה נרגש כולו, אך איש לא תיאר לעצמו אילו הפתעות מצפות לו לקראת כניסת החג.

ליל חג הפסח

עם התקדש ליל החג נאסף קהל רב ל-770 תפילות מעריב עם כ"ק אד"ש מה"מ. לאחר המתנה של כחצי שעה יצאו אל המרפסת הרב משה קליין והרב בן ציון סטאק והודיעו שכ"ק אד"ש מה"מ לא יצא היום לתפילה, ושהש"צ יתחיל בתפילה. הדבר התקבל בהפתעה ואיש לא הבין למה ומדוע. כעבור כמה דקות החלו לצוץ שמועות שכ"ק אד"ש מה"מ כבר התפלל מעריב בחדרו, אך איש לא ידע אם השמועות הללו אמינות. הסקרנים שבקהל יצאו החוצה לבדוק את המצב.

וזה היה המראה שנגלה לעיניהם: חדרו של כ"ק אד"ש מה"מ מואר באור גדול; דלתות ג"ע התחתון נעולות מכל הצדדים; כל המזכירים מכונסים בחדרו של הרבי, ואין יוצא ואין בא. התקווה שעלתה בלב הבחורים היתה שכ"ק אד"ש מה"מ עורך את הסדר עתה.

הש"צ הרב לוי"צ שפירא התפלל תפילת ערבית בניגון חגיגי, ובסיום התפלה הלך הקהל איש איש לביתו. לא כן תלמידי התמימים שחלק ניכר מהם נשאר ליד 770 בכוונה שלא ללכת לעריכת הסדר עד שייועד בבירור מה קורה בקודש פנימה. הבחורים ישבו והמתינו ואז עלתה בליבם הסברה שאם אמנם כ"ק אד"ש מה"מ עורך עתה את הסדר ייתכן מאוד שהוא יצא אל הדלת הראשית ל"שפוך חמתך"! ל'גילויי' שכזה איש לא פילל במצב הנוכחי, אך איש אינו מוותר על כך כל כך בקלות.

יצויין שבשנים עברו, כשיצא כ"ק אד"ש מה"מ ל"שפוך חמתך", הבחורים שנכחו במקום עמדו במרחק מה, או, לחילופין, התחבאו מאחורי מכוניות וכדומה, ולא העיזו להראות את פרצופם. השנה, לעומת זאת, אין פוצה פה ומצפצף, וממילא כל אחד

עושה ככל העולה על רוחו...

בשעה 9:15 יצא המשב"ק הרב ש"ב גאנזבורג לאמירת "שפוך חמתך" דרך היציאה הצדדית (המשמשת כניסה ויציאה לכ"ק אד"ש מה"מ למקוה ולאוהל). הבחורים פירשו זאת שהוא עושה זאת כשליח של כ"ק אד"ש מה"מ, ומכך הסיקו שככל הנראה לא יצא כ"ק אד"ש מה"מ ל"שפוך חמתך". אולם לא עברו שתי דקות והדלת הראשית של 770 נפתחה לרווחה. כמה אנשים יצאו במהירות משם, ואז נודע הדבר: כ"ק אד"ש מה"מ יוצא בעצמו ל"שפוך חמתך"!!!

הבחורים שנכחו במקום, כחמשים במספר, הצטופפו ונדחפו קדימה ועמדו על המדרגות המובילות למדרכה. כ"ק אד"ש מה"מ יצא כשהוא יושב על כסא, בידו הק' אחז את ההגדה (הרגילה, שהיא גדולה יחסית) כשהוא משעין אותה על כתפו.

כשמזגו מהכוס
בחזרה לבקבוק,
אמר כ"ק
אד"ש מה"מ נו,
והבינו שהכוונה
לניגון וניגנו כל
הנוכחים "א-לי
אתה" כנהוג,
וכ"ק אד"ש
מה"מ ליווה
אותם בניגון -
בם, בם, בם.

משהגיע לפתח 770 הרים עיניו כלפי מעלה, סקר לרגע את הקהל והחל לומר את "שפוך חמתך". היה נראה כי הוא קורא לאור הנר. המשב"ק הרב גאנזבורג החזיק את הנר משמאל כ"ק אד"ש מה"מ. כעבור כמחצית הדקה סיים, שוב הרים עיניו כלפי מעלה וסקר את הקהל שהחל לנגן "יחי", עודד את השירה כמה פעמים בתנועות ראשו הק' וחזר לחדרו הק'.

עד כאן תיאור חי ממה שענינו ראו ולא זר. להלן השלמת פרטים שנודעו לנו מאוחר יותר: כבר בשעה 7:05, לאחר שכ"ק אד"ש מה"מ הדליק נרות החג, התפלל ערבית בחדרו הק', ואז סימן לאות שרוצה לערוך את ה'סדר' מיד.

נודע שעריכת ה'סדר' היתה כרגיל. 'קדש' כ"ק אד"ש מה"מ שתה כל הכוס בהסיבה, 'ורחץ' נטל ידיו הק', 'כרפס' כ"ק אד"ש מה"מ אכל חתיכת בצל, 'יחץ' כ"ק אד"ש מה"מ שבר את המצה בתוך הקערה לחמשה חלקים, הכניסה לתוך שקית ואת האפיקומן הניחו מתחת לכר. 'מגיד' כ"ק אד"ש מה"מ אמר את ההגדה ובמשך כל זמן אמירת ההגדה לא לבש כ"ק אד"ש מה"מ את משקפיו 'מגיד' ארך כעשרים וחמש דקות. כשהגיע ל'מכות' שפך כ"ק אד"ש מה"מ את היין לתוך כלי שבור. ב"והיא שעמדה" הגביה את הכוס, במצה זו ובמרור זה נגע במצה ובמרור, ולברכת "אשר

גאלנו" הרים את הכוס החל מ"לפייכך". 'רחצה' נטל ידיו הק' בברכה, 'מוציא-מצה' כ"ק אד"ש מה"מאכל מהמצה בהסיבה, ל'מרור' ו'כורך' אכל כ"ק אד"ש מה"מ הן מהחסה והן מהחריין. יצויין כי הרבי אכל את המצות ושתה גם את שאר הכוסות בהסיבה על צד שמאל. לצורך זה סדרו כסא סמוך ועליו הניחו כרים לנוחות ההסיבה.

בסיום 'שולחן עורך' סימן כ"ק אד"ש מה"מ שיביאו את האפיקומן. כשהגיעו ל"שפוך חמתך", והמשב"ק יצא עם הנר, הודיעו לכ"ק אד"ש מה"מ שהדלת פתוחה והנ"ל עומד שם. אולם כ"ק אד"ש מה"מ רמז בידו הק' שאינו מסתפק בזה וברצונו לצאת ואז יצא מיד אל הפתח הראשי כנ"ל.

לפני ברכת המזון רמז כ"ק אד"ש מה"מ נו, והמזכיר שאל ע"ד כוס של אליהו והניד בראשו הק' לחיוב ומזגו כוס של אליהו, ובסיום הסדר, כשמזגו מהכוס בחזרה לבקבוק, אמר כ"ק אד"ש מה"מ נו, והבינו שהכוונה לניגון וניגנו כל הנוכחים (חברי המזכירות הרב גרונר, הרב קליין, הרב קרינסקי, המשב"ק הר' גאנצבורג, והרב משה קליין) "א-לי אתה" כנהוג, וכ"ק אד"ש מה"מ ליווה אותם בניגון - בס, בס, בס.

עריכת הסדר כולו ארכה כשעתיים.

בסיום הסדר שאל הר"ל"ג את כ"ק אד"ש מה"מ האם ברצונו לחלק כעת מצה לאלו שלא קיבלו עד עתה מצות מכ"ק אד"ש מה"מ והשיב בחיוב. כ"ק אד"ש מה"מ יצא לפתח חדרו. הר"ל"ג הגיש אליו את המצות, והוא חילק לכל המקורבים שבכל שנה קיבלו מצה. בין השאר נודע שלהרה"ח ר' גרשון בער ג"ייקובסון חייך כ"ק אד"ש מה"מ, וכן לד"ר רעזניק. בעת החלוקה בכלל היה בפנים מאירות במיוחד. חלוקה זו ארכה כשתי דקות ובסיומה חזר כ"ק אד"ש מה"מ לחדרו. השעה היתה 9:35.

רק אז הלכו המזכירים וכן כל הקהל שעמד בחוץ בשמחה רבה לערוך את הסדר.

במטבח הישיבה '1414' חגגו הבחורים את סדר פסח מתוך שמחה וטוב לבב, כשלקראת השעות הקטנות של הלילה מגיעים אנ"ש מקראון הייטס לצפות בתלמידי התמימים העורכים את הסדר ולהיזכר בימים הטובים...

הכל מעלים זכרונות נעימים מביקורי כ"ק אד"ש מה"מ במטבח הישיבה עד לתשמ"ב. הרבי הי' מגיע אז מידי פסח לפני עריכת הסדר ואומר שיחה. כן הי' נכנס לתוך המטבח ומעיר כמה הערות.

המנהל הרוחני והישיבה, הרה"ח ר' דוד שי' רסקין, התוועד עם הבחורים והעלה אף הוא זכרונות מעריכת הסדרים ב-770 למעלה בשנים קדמוניות.

• הוספה מיוחדת • הגדה של פסח

מכתבו של כ"ן אדמו"ר מה"מ שליט"א לד"ר הילמן, שפרסם בירחון "סיני" לקט הגיגים והארות על ההגדה, חזקה להתכתבות עם הרבי בפרושי ההגדה, למכתב זה צירף הרבי את ההגדה של פסח שנערכה על ידו.

צ. ס.

[ד' טבת תש"ח]

מחו' הנכבד והנעלה ד"ר א. הילמן שי'

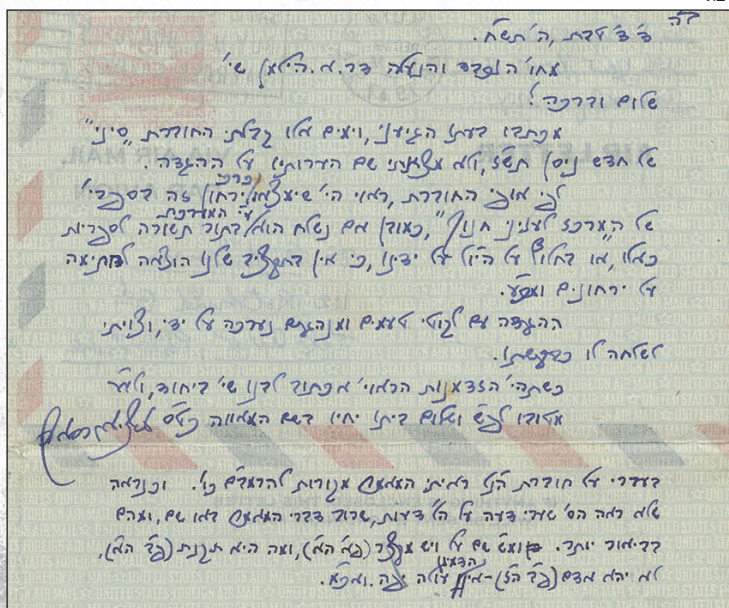
שלום וברכה! מכתבו בעתו הגיעני וימים אלו קבלתי החוברת "סיני" של חדש ניסן תש"ז אבל לא מצאתי שם הערותיו על ההגדה.

ההגדה עם לקוטי טעמים ומנהגים נערכה על ידי וצויתי לשלחה לו כבקשתו. החותם בפ"ש לכב"ב יחיו.

לפי אופי החוברת ראוי הי' שימצאו כרכי ירחון זה בספרי' של המל"ח, כמובן אם נשלח הוא בתור תשורה לספריות כאלו או בחלוקה על היו"ל על ידינו. כי אין בתקציב שלנו הוצאה לחתימה על ירחונים ומכ"ע.

כשתהי' הזדמנות הראוי' אכתוב לבנו שי' ביחוד ולע"ע מטובו לפ"ש ושלום ביתו יחיו בשם המאוה כט"ס.

בעברי על חוברת הנ"ל ראיתי המאמר מקורות להרמב"ם כו'. וכנראה שלא ראה הס' שערי דעה על הל' דעות. שרוב דברי המאמר באו שם. ומהם בביאור יותר. ומש"ש על ויש מקצר (א, א). ומה היא תקנת (ב, א) לא יהא אדם (ב, ז) - אין הדמיון עולה יפה ואכ"מ.

מעשה דר"א וכו' מסובין בבני
ברק – הסיום הוא "עד שבאו
תלמידיהם ואמרו להם רבותינו
הגיע זמן ק"ש של שחרית",
ומבואר בחסידות שאמרו
לרבותיהם שהגיעו לדרגת
יחודא-עילאה

לזכות

הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה ויגאלנו אכ"ר

.

לע"נ

הרה"ח ר' משה נחום בן ר' מרדכי מענדל ע"ה
קדנר
נלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

לתרומות והקדשות

ארה"ק - 072.224.4200 | חו"ל - 770.893.9489